

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . . . 10 "

pe 1/4 an . . . . . 5 "

de 1 lună . . . . . 2 "

Foil de Duminică pe un

4 coroane.

Pentru România și străin-

tate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un sir garmond: prima

dată 14 bani; a doua oară

12 bani; a treia oară 8 b.

de fiecare publicatiune.

Atât abonamentele, cât și

insertiunile sunt a se plăti

înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 56 2.

Scrieri nerancoste nu se primesc

Scrieri nerancoste nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Broșura lui Bánffy.

Faimoasele articole ale baronului Bánffy au apărut într-o broșură. Publicate fiind mai întâi într-o revistă săptămânală, apoi în traducere germană în ziarul guvernamental „Pester Lloyd” și acum în broșură, se pare că autorul lor și presa ungurească, fără deosebire de partid, atribuie acestor articole o importanță deosebită și caută a răspândi în straturile poporului ideile concepute acolo.

La timpul său am reprodus și noi fragmente din aceste perle de teorii politice. Am arătat tonul țânțos și provocător, violența cuvintelor ne-socotite, înfrășnarea unică cu care vorbește acest olinicără cărmuitor al țării, ear astăzi înalt domnitar al Majestații Sale.

Tonul liniștit cu care întregă presa a naționalităților a luat act de scrisorile acestea le era o vie dovadă că noi nu puteam să ne exasperăm de vorbe, cari, cercetate de aproape, păreau a fi scrise de un om pe care sfără de șovinism nimeni nu-l putea lua în serios. Toate excursiile acele nu erau decât niște manifestații ale unui derisor să facă lumea a vorbi de el și căruia preocuparea nu-l îngăduie a se mai controla pe sine.

Aceasta a fost impresia că ne-au făcut-o din punct de vedere omenesc. Dar în partea lor politică articolele lui Bánffy au fost pentru presa și cauza naționalităților un adevărat triumf.

Și anume, mai întâi pentru că am avut satisfacția de-a vedea puțina destoinicie politică a unuia care, într-o serie de ani a condus destinele acestei țări, și a ne convinge ulterior, că orizontul intelectual al acestuia nu se deosebea întru nimic de al celui din urmă șovinist provincial. În același timp am avut privilegiul a vedea — din partea cea mai autorizată? — date la iveală toate planurile urzite în potrivea noastră și a privi, cum un fost prim-ministru și un actual demnitar al Majestații Sale arunca cu cel mai orb fanatism duhul relațelegerii și ațîța focul urei între popoarele acestei țări.

Ș-am mai avut apoi mulțumirea de-a vedea aceste articole devenite obiect de discuție în presa străină, care a găsit în ele cel mai potrivit material de-a face studii asupra psihologiei politicianilor maghiari, cari au proclamat forța și volnicia ca principiu de stat. Și convingerile exprimate de presa străină — d. p. „Neue Fr. Presse” în numărul său dela 1 Decembrie — desigur nu sunt în desavantajul nostru.

Cât de ușor ar fi deci pentru noi să facem capital din toată harababura politică a acei tip de diplomat. Cât de puțină forțare ne-ar costa, — dacă într-adevăr am fi niște agitatori de profesie cum suntem acuși, — să mișcăm mulțimea și să exploatăm mai ales faptul că acest sfetnic al Majestații Sale nu știe să-și pună strajă gurei sale. Și nimeni nu ne-ar putea contesta dreptul de-a ne revolta în contra unor tendințe, cari nu ne sunt protivnice numai nouă, ci primejduese în modul cel mai extrem interesele co-

mune ale diferitelor popoare din această țară.

Preferăm însă a ne păstra nervii și emoțiile pentru cauze mai bune și să ne mulțumim cu o simplă înregistrare a acestui caz, din care eșară am putut culege destule învățăminte. Nu ne om prinde mintea cu cei ce trec prin paroxismul banffyan, caei noi tot mai nădăjduim că există printre barbații de stat ai Ungariei și oameni, cari judecă în același chip cu noi în privința drepturilor politice egale pentru toți cetățenii țării, există barbații, cari nu caută aventuri, nu sunt degenerați, oi mai știu să-și păstreze echilibrul bunului simț și al judecății lămurite.

Ilarie Chendi.

Schimbări în guvernul României. D. G. Fallade, ministrul de interne al României a demisionat pentru motive de sănătate. În locul său a fost numit dl V. Lascăr, care a mai condus acest departament.

Dl C. Stoicescu, ministrul de lucrări publice, a fost trecut la departamentul agriculturii ear interimatal lucrărilor publice îl ține dl prim-ministru dl Sturdza.

Emigrările, după datele Statisticii oficiale ne prezintă pe luna Octombrie următorul tablou:

au emigrat din Ungaria 8133 persoane; și anume, în America 3405, în România 2622. Ceilalți în diferite părți ale Europei.

Mai mulți au plecat din comitatul Sibiu, (1658) va să zică Români, cari desigur s'au dus toți în România.

Din Croația și Slavonia au emigrat 4602. Și asta așa merge lună de lună.

† Dr. IOAN RAȚIU.

Comitetul central al partidului național român din Transilvania și Ungaria cu adâncă durere anunță, că iubitul seu president

Dr. Ioan Rațiu,

fost avocat, vice-comite, deputat dietal etc. etc.

după scurte suferințe adormind în Domnul a trecut în lumea genilor poporului român în 4 Decembrie la 5^{1/2} ore p. m., în etate de 74 ani.

Rămășițele pământești ale răposatului vor fi depuse spre odihna vecinică Duminică, în 7 Decembrie c. la 2 ore p. m., în grădina bisericii gr.-cat. din loc (Brückengasse nr. 7).

Sibiu, în 6 Decembrie 1902.

Memoria lui fie și spiritul seu pururea planeze asupra poporului nostru!

Clubul comitatens român din Arad, a trimis Sâmbătă o telegramă de condolență familiei Rațiu ear pe cociugul decedatului o coroană cu inscripția: „Clubul național român — Drului I. Rațiu”.

Redacția zisurului nostru a trimis următoarea telegramă Doamnei Emilia Dr. Rațiu:

„Ne asociem cu d-voastră la jalea adâncă în care v'a adus pierderea iubitului soț, al marelui bărbat al neamului nostru Dr. Ioan Rațiu

Redacția „Tribunei Poporului”.

„Tribuna” sosită ieri aici anunță că serviciul funebru va fi îndeplinit de I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi, cu asistență numeroasă. Dr. I. Rațiu va fi înmormântat în curtea bisericii gr.-cat. din Sibiu (Suburbii) alături de marii barbați Papiu și Barțiu.

Infrângerea puterii francmasonului.

În M.-Radna, centrul puterii familiei Beleş, s'a ținut ieri alegerea parochului care să fie totodată și protopop. De mai multe zile francmasonul Beleş János, cu fratele său Vasile, cu fiul și toate neamurile sale, căutau să asigure majoritatea candidaturii lor Dr. D. Barbu.

A fost destul să se știe însă că dl Barbu este protejat de familia Beleş, pentru-ca poporul să se întoarcă de el. A și ales cu 112 voturi pe bravul preot din Curticium și referent ajutor Procopie Givulescu, ear candidatul francmasonilor n'a avut decât 20 voturi.

Pe cât de mult ne bucurăm de alegerea dlui Pr. Givulescu, pe atât de tare ne mirăm că dl Barbu a ajuns să fie candidatul francmasonilor.

Chiar acum s'a pus dl Dr. Barbu sub protecția lui Beleş când întreg poporul român detestează pe francmason și figura hazlie din Sinod?

Alegerea de protopop va fi de altfel Măștia viitoare și după toate semnele, și la aceea alegere voturile le va întruni dl Givulescu.

Cercul Radnet se va onora pe sine alegând protopop pe harnicul și simpaticul referent ajutor Pr. Givulescu.

Alegerile congresuale din Bihor.

Am anunțat deja că dintre amicii nostri din Bihor au fost aleși deputați în congres P. C. Sa V. Mangra (unanim), Georgiu Lazar și Dr. G. Popa.

Primum acum știrea, că s'au ales d'asemeni, fără contra candidați chiar, în cercul Tincet Dr. Aurel Lazar ear în cercul Veșcăuului Dr. Gavril Cosma.

Felicităm și pe amicii nostri aleși și pe alegători.

Din Dietă.

În ședința de Vineri kossuthistul Gál Sándor îndată la început a luat cuvântul în chestie personală, polemizând mai ales cu Korodi Lutz, cel mai nou luat la goană din partea haitel șoviniste.

Fie-i zis însă spre laudă, Korodi s'a purtat bărbătește în decursul acestei lupte. Dăm în cele următoare replica lui Korodi după note stenografice:

Korodi Lutz: După ce s'a făcut us aici, când vorbește vre-un orator sas (Strigăte în stânga extremă: Orator sas: De acesta nu este aici!) să se zică, că se spală — (Sgomot și strigăte în stânga extremă: Aici nu este orator sas!)

Presidentul (sună) Cer liniște! Korodi Lutz: Eu am cr. zut și am tot auzit că în Ungaria există și sași. Dacă bine am auzit și dacă bine am învățat — așa cred și domni! au învățat aceasta în școală — există și sași, pentru-că de altfel n'ar fi știut, că despre cine vorbește colegul

meu deputat. (Sgomot și mișcare în stânga extremă! Strigăte: Despre Korodi Lutz!) Despre sași a vorbit aci. De aceea, dacă sunt sași în Ungaria, există și oratori sași, mai răi ori mai buni.

Förster Ottó: D-ta cum ești? Korodi Lutz: Nu zic, că eu sunt dintre cei buni, pentru că nu posed încă bine limba maghiară, dar pentru aceea umblu aci atât de diligent, ca s'o învăț.

Endrey Gyula: Ai și o intențiune frumoasă!

Korodi Lutz: După ce — ca să mă exprim de tot corect — dacă vre-un deputat sas, care voește a vorbi, vorbește aici în Dietă, sunt obișnuiți a-l primi cu obiecțiunea că voește să se spale: de aceea eu din capul locului o declar, nu voeș să mă spal. (Mișcare: Strigăte în dreapta: Măcar ai putea să te speli) Resping și protestez în contra acusei aduse în contra mea, acuse cari nu corăspund adevărului. (S'auzim! S'auzim!) S'a zis despre mine, că eu ori în general Sași scriu articole antimaghiare.

Sebess Dániel: Nu Sași, ci d-voastră scrieți. (Sgomot mare. Strigăte în stânga extremă.)

Presidentul: Cer liniște! Korodi Lutz: Declar, că aceasta nu corăspunde adevărului, articole antimaghiare nimeni nu scrie dintre noi. (Sgomot.)

Rónay János: Nu există aici sași numai sași coloniști ca cetățeni maghiari!

Korodi Lutz: Toamă, pentru-că și domni să se convingă cum scriem și care este concepțiunea noastră în chestia naționalității maghiare. (Sgomot mare. Strigăte: De aceasta nu există!)

László Mihály: Naționalitate maghiară în Ungaria nu există!

Presidentul: (Sună repeșit) Cer liniște! Binevoii a-mi încrede mie, imi voi face observațiunea. (Despre naționalitatea maghiară vorbește!) Am auzit. Binevoii a fi pe pace, vedeți, că voeș să vorbesc. (S'auzim! S'auzim!) Așa cred, că expresiunea dlui deputat a fost numai un lapsus linguae. În legislațiunea maghiară nu să poate vorbi despre naționalitate maghiară, numai despre națiunea maghiară să poate vorbi. (Aprobare generală.)

Korodi Lutz: Despre chestia naționalităților scriu toate ziarele.

Presidentul: Pardon, dar domnul deputat a vorbit despre o chestie a naționalității maghiare. (Sgomot). Cer liniște!

Korodi Lutz: Am scris de pildă un articol în revista „Preussische Jahrbücher” pe care l-am și isclit și pe care l-am și arătat unui domn coleg deputat. Poftim citiți acest articol, poftim să citiți și alți articoli de ai mei, pe cari l-am subacris. Din aceste, poftim și trageți conclusia, dacă suntem anti-maghiari ori nu? De o sută de ori am scris-o în ziarele noastre, în ziarele din Sibiu ori Brașov, că sași și maghiari suntem avisați unit la alții a trăi împreună.

Rákosi Viktor: Aceasta este adevărat! Nu avea că le-a-și scris ci avea că laolaltă trebuie să trăim (Ilaritate).

Korodi Lutz: Onoratul meu coleg deputat a susținut, că eu sunt corespondentul regulat al ziarului „Münchener Neueste Nachrichten”. Aceasta nu corospunde adevărului.

Sebess Dániel: Corespondentul fără subscriere al celui ziar (Sgomot. Presidentul sună).

Korodi Lutz: Eu li trimit din când în când câte o depeșă...

Kubik Béla: Mai înainte ai zis că nu ești corespondent. Așa mințeste cum voește! (Sgomot mare!)

Korodi Lutz: Pe domnul deputat Kubik, de mult nu-l mai pot lua în serios (Sgomot. Presidentul sună)

Kubik Béla: Nu merită aceasta se fie ascultat!

Korodi Lutz: Pe de această eu de mult deja nu-l mai iau în serios!

Gál Sándor: Apoi pe D-ta cine te mai ia serios? (Sgomot necontentit în stânga extremă Presidentul sună repeșit. S'auzim! S'auzim! strigăte în stânga).

Korodi Lutz: Asta-i așa numit „Retour-Kusche”. Eu am spus, că nu sunt corespondentul regulat al acestui ziar; aceasta am zis-o și aceasta o repet.

Papp Zoltán. Numai câte-odată este...

Korodi Lutz: A fost vorba despre...

Și aceea a afirmat domnul deputat...

Zmeskál Zoltán: Să vedem, că nu s'a...

Korodi Lutz. El și aceea ne-o spu...

Zmeskál Zoltán: Purtarea D-voastră...

Korodi Lutz. Poate că un scriitor o...

B. Feilitzsch Arthur: In contra cut?

Korodi Lutz: Am spus-o deja in con...

Presidentul: Cer liniște, bine-voit...

Olay Lajos. In alt parlament nu s'ar...

Presidentul: Rog să mă scuzați, eu...

Korodi Lutz: Eu numai la una Vă ro...

Sebes Dénes: In contra valahilor de...

Presidentul: Rog pe domni deputați...

Presidentul: Indrum la ordine pe dl...

Rákosi Viktor: Nu poate fi omul liniștit!

Olay Lajos: Apărăm libertatea conv...

Presidentul: Cer liniște domnilor de...

Korodi Lutz. Poziția noastră este foar...

Lengyel Zoltán: La Sași?

Korodi Lutz: Față de război, de...

Korodi Lutz: Incercați domnilor —

Unde se cetește literatură românească.

— Reflexiuni ocazionale. —

M'am interesat zilele aceste de registrele...

Natural că am întrebat în primul rind...

Intr'adevăr există credința, că noi Arde...

Ei, nu! Credința e falsă. La noi se...

Luând acum registrele numitei reviste...

Astăzi — vorbind, natural, numai de...

Eu personal nu sunt un prieten al...

In schimb spiritul liberal al Sibiienilor...

Așa se explică între altele și impre...

Prin constatarea mea nu voesc să laud...

forma limbii literare și fără să cetească...

Amintesc acestea mai mult ca un apropos...

A fost pentru mine o adevărată surprindere...

Frumos, — imi scot căciula inaintea...

Dar ciudată ni-se pare știrea și din...

La Sibiu? Cine afară de meseriașii...

Dar, serios. Cât de întoarse sunt lucrurile...

Căsătoria pentru zestre.

Trad. după H. Malot. De Sever Bocu. (Urmare). VII.

După aceea intră în odaie, și îndată...

După ce lăchise ușa, Sasana, ne mai...

Apoi o luă în brațe, fără ca doamna...

— Cum se face că ești deja îmbrăcată?

— M'am deșteptat mai de dimineață...

— O, mamă! de-ai ști cât te iubesc!

— Draga mamă, de ai înțelege nu...

Acum ea simțea o mare durere de a...

— Adevărat, zise ea, am fost o bună...

— Da, scumpa mea.

— Totdeauna?

— Nu-ți aduci aminte, de-ți-am făcut...

— Ești sigură?

— Bine înțeles.

— Dacă te-ai fi născăjit, te-ai ruga...

Era mândră să audă vorbindu-se de...

Crezuse, că a conceput o frumoasă...

de grozav pe Camil, numai pentru plăcerea...

In realitate, această liniște nu exista...

Cine știe, poate o altă femeie mai...

S'o iubească Camil odată mai puțin...

Vorbise cu mamă-să, că vor merge la...

„Camil, iartă-mă; am suferit prea...

„Nu e așa, nu vei păstra decât acea...

„Te iubesc, sărmanul meu inger; dar...

„Nu te îndoi de iubirea mea, Camil...

„Iți jur, că gândul tău va fi la tine...

„M'ai iubit atât de mult!

„Acum dacă te-ai ruga ceva, recunoș...

„Unirea“ și „Telegraful“.

În fața erupțiilor de batjocuri, ce — drept confirmare a fricoșăriei (?) existente (?) între ierarhia unită și ne-unită — „Unirea“ dela Blaș le aruncă în fața bisericii surorii (?) din incidentul desvălirilor protopopului Măneaguș; — „Telegraful Român“ face pe *pincsherl...* Se roagă să fie cu *considerație*, că doar și uniții au avut un Pituk Béla — și „Telegraful“ nu s'a bucurat din cale afară de desvălirile lui...

Oare tot una să fie? Oare și Pituk Béla să fie publicat sute de documente, care să denote cea mai deplorabilă corupție — și să rămână necombătute? Oare decum-va uniții ar fi cu *considerație*, consistorul din Sibiu și capul lui ar fi mai bun decum este? Noi nu credem!

Ceea-ce credem noi este, că biserica rom. ort. constituțională și națională rămâne ca atare o biserică ideală, deși se arată unele organe putrede într'insă, ba tocmai pentru-că, spre deosebire de alte biserici, se pot arăta cu efect de sanare asemenea lucruri.

Ceea-ce credem noi este, că bucuriile și batjocurile celor dela „Unirea“ nu pot atinge irasași această biserică ideală, — sunt nelociale și nesincere, fiind-că preschimbă cu perfidie esența și baza lucrurilor.

Ceea ce credem noi este, că în biserica constituțională poți, ba ești dator chiar, a arăta cu degetul la fapte netrebnice, ori-cât de sus în organismul bisericii ar fi puși cei-ce le săvârșesc; — fără ca să lovești irasași biserica.

Este fals și pernicios acel fariseism învechit, care susține contrarul. Și tot falsă și ridiculă este bucuria ipocrită a dușmanului, care nu vrea să deosebească biserica de anumite persoane.

Ear ceea-ce sperăm noi este, că desvălind și curățind ranele organismului bisericesc, biserica se va întări și nu au cauză Telegrafistii a se plânge, nici uniții, a se coti.

Am zis-o în mai multe rânduri: Nu atacul personal, nu Pituk Béla este; ci una din două: *Ort combateti și vă curățați, ort vă îndreptați!*

A treia cale nu există...

Teologul.

NOUTĂȚI.

ARAD, 8 Decembrie n. 1902.

Știri personale. Anunțăm cu multă plăcere, că dl. Dr. *Aurel Isac*, avocat în Cluj, se află deplin sănătos, voios și dispus de luptă și muncă.

Afacere cavalească. În ședința de Vineri a parlamentului după Korodi Lutz a cerut cuvântul în chestie personală Kubik Béla, terminând vorbirea la adresa lui Korodi cu următoarele cuvinte:

— *Primește disprețul meu!*

Korodi pentru aceste cuvinte a provocat pe Kubik, al-cărui martori au propus constituirea unui juriu de onoare, pentru-că după informațiunea lor, Korodi ar avea o afacere de onoare neaplanată. Martorii lui Korodi au cerut 8 zile pentru a dovedi că Korodi nu are afaceri nearangiate.

Fidanțare. Ni-se anunță fidanțarea d-soare *Victoria Popovici* din Otlaca cu dl. *Gavril Popluca* nou alesul preot din Târnova.

Îi felicităm și le dorim fericire!

Caz de moarte. Anunțăm cu mult regret înecarea subită din viață a oficianului consistorial *Ioan Brânda*. După-ce terminase universitatea din Cluj, decedatul servise și în presă ani îndelungași, atât la „Tribuna“, cât și la organele naționale din Bucovina și vre-o două ani la zăarul nostru. Era em cult și modest. Mai bine d'un an funcționa la Consistorial din Arad.

Fie-i țarina ușoară!

Necrolog Maniu Lungu, măștru de căruțe, președinte al „Fondului miseriilor“, episcop-cassar, membru în comisiunea administrativă a „Fundațiunii Săguna“ etc., s'a mutat la cele vecinice Vineri, în 22 Novembre (5 Decembrie) la oarele 4 după amiază, după grele și îndelungate suferințe, în al 65-lea an al vieții sale. Rămășițele pământești ale neuitatului decedat s'au așezat spre odihna de veci Duminecă, în 24 Novembre (7 Decembrie), la oarele 1 d. a., în cripta familiară din loc. Coprinși de durere adâncă, aducem aceasta tristă știre la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoștinților, Fie-i odihna ușoară și memoria binecuvântată! *Răsărit, 23 Novembre (6 Decembrie) 1902. Jalnica familie.*

Încă unul. *Bali Mihály*, călăul, care abea zilele trecute a fost în Cluj ocupat, iar va avea cât mai curând de lucru. De astă

dată însă nu în Cluj ci în Murăș Oșorheiu unde tribunalul de acolo Sâmbătă a condamnat la moarte prin ștreang pe un așa numit *Krakovszky Dénes* care a omorât într'un mod îngrozitor în toamnă pe lucrătorul *Albert György*.

Mireasă arsă. „M. P.“ din Cluj scrie: Duminecă și-a serbat cununia candidatul de preot *Silvin Vlad* cu d-soara *Sidonia Brăteanu* în biserica gr.-cat. din Tohat. Era de față public numeros, ear nunii și surorile de mireasă țineau făclii aprinse în mână. Preotul săvârșea tocmai cununia, când haina ușoară a miresei s'a aprins din făclia unei domnișoare. Făclările au cuprins într-o clipă întreaga haină. Domnișoarele nu știeau ce să facă în spaima cea mare și căutând să stingă făclările, li-s'au aprins hainele lor. Mirele a avut atâtea prezentă, de a rupe o parte a hainelor, dar cele mai călduroase de desupt nu le-a putut rupe. În tumultul ce s'a produs, cine-va a alergat după apă, cu care s'a stins făclările ce cuprinseseră hainele domnișoarelor *Ella Pop* și *Olga Radu*, cari au suferit arsuri grave. Mireasa a murit în urma gravelor răni încă în noaptea aceea. — Nu știm, care Tohat să fie acesta, deoarece-ce în Transilvania sunt trei localități cu numele unguresc de Tohat: românește Tauri (Năsăud), Tohat (Sălagiu) și Tău (Blașiu).

Roman și realitate. În orașul *Ersébetváros* din com. Târnava cum e obicei în orașe mici, librăria este locul de întâlnire a publicului ca și cu farmacia e al publicului dela sate. Librăria aceasta însă a avut și alt farmec: o frumoasă fată, care totdeauna povestea veselă cu mușterii. O chema *Török Mariska*. Dacă nu erau mușterii și nimeni nu o conturba, lua mereu câte-o carte în mână și citea despre dragoste mare, ferbinte. Mai bine îi plăceau istorioarele triste decât cele vesele, doar era în jale. Pe mamă-sa o perduse nu de mult. — A deplâns pe fata săracă a zilerului, pe care a înșelat-o contele cel roșu fără inimă, i-a stors lacrimi domnișoara francesă pe care nemilosul ei tată a desfăcut-o de iubitul ei, silind-o că-și întindă mâna unui burghez. Deodată a apărut El, și *Mariska*, acum n'a mai citit cărți, că visa propriul ei roman. În închipuirea s'a se țesea frumoasa poveste, care însă deodată s'a rupt. A dovenit din ea tragedie. S'a înșelat în dragoste, durere pe care n'a putut-o suporta, și atâtea alte eroine de romanuri, a căutat și ea dinna refugiu în moarte. S'a si-

nucis. Alaltăieri înainte de amiază era încă în librărie ca și de altă dată, a conversat cu mușterii, apoi s'a dus acasă și și-a tras un glonț în inimă. Orașul întreg s'a întristat de soarta tristă a frumoasei fete.

Pentru Wagner. Wagnerianii pregătesc o serbare musicală internațională din al cărui produs să se ridice un monument genialului compositor. În comitet au intrat până acum toate notabilitățile artei, diplomației și a cercurilor dirigitoare, numeroși prinți și princese, profesori celebri, oameni politici și ambasadori.

Scrisoarea întârziată alui Krupp. Scrisori întârziate au făcut deja multe plăceri în diferite timpuri, între diferite împrejurări, dar așa urmare tragică rar va fi avut o epistolă întârziată ca a lui *Krupp* adresată împăratului german. „*New York Herald*“ adecă scrie referitor la această următoarele: *Alfred Krupp*, regele tunurilor, care a avut un sfârșit atât de tragic, na-ntea morții sale cu două zile a scris împăratului *Wilhelm* o epistolă. Împăratul însă era la vânătoare când a sosit epistola, unde nu au trimis scrisorile după ei. *Krupp* a așteptat cu agitație grozavă și impacientă arzătoare răspunsul împăratului. Răspunsul însă tot n'a venit și așa desperarea lui *Krupp* i-a fost fără margini. Tacerea a luat o drept semn că împăratul nici nu mai vrea să-l asculte, crede calumnia și l'a disgrațiat. Măcar că împăratul numai după moartea nefericitului fabricant a citit scrisoarea. Această întâmplare tragică a destinului a atins și pe împăratul foarte mult și și-a exprimat părerea de rău că întârzierea epistolei a avut urmare atât de tragică.

Red. respons. *Ioan Russu Șirianu*.
Editor *Aurel Popovici-Barcianu*.

Inserțiuni și reclame.

Loc pentru cele mai ieftine cumpărări:

săpun aromat, parfumării, articoli pentru frizat și de chimie, pudră, dentatură, precum și vâpșeală pentru față; pieptene, perii de păr, de dinți și de haine și tot felul de articoli ce aparțin acestor branșe se pot avé 865 7— numai în prăvălia

TUCHMANN B.

vânzare an gros și en detail de articoli de galanterie, săpun aromat, parfumerii, articoli de frizat și chimie:

In ARAD colțul pieții *Tököly* și al str. *Forray*.
(Edificiul bisericii române).

să-se strângă din memorie te sau să se depărteze din mintea ta amintirea unor clișuri, chipul *Susanei* tale! *Voesc*, adecă doresc, ca inima ta să bată ca în dimineața nopților noastre, celor mai frumoase, când pe-o un an, ori cinci, ori zece îți vei aduce aminte că ne-am iubit. Tu ne vei mai iubi, nici o femeie nu trebuie să te mai emoționeze; vei trăi nedeșmerdat, singur, asta e dorința mea; nu vei mai avé nici aspirațiuni, nici plăceri; nu te vei mai însura nici-o dată, și nici nu te vei mai consola. Păstrează-te pentru *Susana* ta, așa cum i-ai veni o dată. Apoi, ai și datorii aici: te însărețezi cu o sfântă misiune; vei fi cu totul al mamei mele. Din când în când îi vei da câteva minute; nu i-ai răpit pe singura-i copilă? Vei vorbi de mine; vei căuta cuvinte spre a-i alina durerea, și de nu vei fi în stare, vei plânge împreună cu ea.

„Mai ales, vorbește-i mult de mine; cred că nimic nu i ar face mai bine. Fă-o să-ți vorbească mult de mine, și ascult-o cu sfinteție; apoi îi vei spune ceea-ce ziceam de ea, cât o iubiam, câte sentimente de recunoștință au lăscut în inima mea lagrămirile și desmerdările ei; în fine încercă, scornește ce-ți va plăcea, pentru a-i mai îndulci răul ce i-l fac, fă așa ca mama mea să fie oare cum și a ta. Silește-te să faci săcreadă că-i rămâne un copil. Arată-i că cu tine nu va fi nici-o dată singură în lume, și dacă moare tatăl meu, apără-o, susține-o întocmai ca fiul ei.

„Că de recomandări dureroase, s'armana cea inimă; mă simt zdrobită, mi-se pare că sunt foarte vinovată fugind astfel, în loc să rămân și să suport viața așa

cum este. Dar vezi, am luptat, și nu pot, așa avea prea mult de suferit.

„Îți trimis un ultim adio; nu vei mai avea nimic dela mine, nici un cuvânt scris cu mâna mea, nici o sărutare. Astăzi seară la șese clișuri mă voi arunca în mare, și voi închide ochii pentru totdeauna. Cred că voi fi destul de curajoasă; dar am o grijă, o temere, să nu mă arunce apa grabnic, desfigurată. De va fi astfel, nu mă privi; voesc să mă al în ochii tăi așa cum eram când mă admirai; dar dacă din contră nu voi fi prea urtă, sărută-mă.

„Adio, Camil al meu. Îți mulțumesc pentru-că m'ai iubit atât de mult. Tie îți datorz toate mai frumoase clișuri din viața mea. Nu uita, asta îți va face mult bine.

„Adio! Această scrisoare o sărutată de mine. Fă asemenea: vei reculege ultima răsuflare a *Susanei* tale“.

După ce puse și această scrisoare în cutie în loc să se întoarcă acasă, merse spre *Fiamanul*, doria să se afle lângă mamă-sa, fiindu-i frică să stea singură.

Nu merse însă mult. La o depărtare de un kilometru ea văzu pe mamă-sa ce venia împreună cu dl. *Capel*.

— Cum! ai eșit? zise d-na *Capel*, cu o voce duioasă.

— Nu mai plouă de loc.

— Ba plouă mai tare ca azi dimineață, zise dl. *Capel* râzând.

— Nu mă ocărăști, pentru-că am venit înaintea d-voastră.

Întorcându-se se așeză între ei, și privirea ei umbla dela unul la altul foarte emoționată și având necont-nit lacrimi în ochi, pe care le ștergea furișându-se.

Prânzul îi fu grozav: trebuia să se stăpânească, să mănânce, să bea, să răspundă când i se adresa o întrebare. Din fericire natura ei era cam capricioasă și tăcerea din ziua aceea nu deșteptă nimic în mintea părinților.

După prânz, când domnul *Capel* era să plece, o sărută pe frunte și îi zise cu blândețe:

— La bună vedere, copila tatii.

Ea rămase ca o statuă; îndată însă ce se depărtase puțin, fugi după el, îl luă de gât, îl sărută de mai multe ori și-l rugă și pe el să o sărute, era zdrobită de durerea ce le va cauza, și gândindu-se că nu-l va mai vedé, s'armanul scumpul tată! Ce supărare! Apoi se sul în odaie la mamă-sa, și pentru a-și ascunde tulburarea, merse la fereastră să privească plozia, care începuse din nou a căde; apoi când își veni puțin în fire, se uită la mamă-sa, care umbla neconvenit prin odaie, observând tot, mersul, aerul ei suferitor și blând, fruntea ei gânditoare, cele câteva șuvițe de păr albe, care-i acoperiau templele, frumusețea-i oboșită, îmbătrânită mai mult sub povara grijilor decât sub a anilor.

Și privindu-o astfel, era adânc mahnită, gândindu-se ce o otrăvă grozavă vor fi nutriți cei din urmă ani ai s'armanei mame pentru care lumea asta n'a fost decât un nesfârșit șir de miserie, grijă și nenorocire.

D-na *Capel* era cam friguroasă, și mai ales foarte simțitoare pentru umiditate; în dată simți frigul și lua pe spate un tartan de cașmir, pe care adese-ori îl întrebunța *Susana* în jocurile ei de copilă, imitând doamnele mari.

Ea fu mișcată când văzu pe mamă-sa luând acest tartan; se văzu încă o dată copilă mică, cu veselia ei obicinuită. Atunci se apropiă de mamă-sa și pucându-i mâinile pe umăr zise:

(Va urma).

— Și mie 'mi-e frig.

— Vrei tartanul meu?

— Apoi tu?

— Vrei o pelerină?

— Nu.

— Să facem foc?

— Dacă ai voi să împărțim tartanul, e destul de mare pentru amândouă, n'avem decât să ne așezăm una lângă alta — aproape.

Și fără să aștepte răspuns, își puse un scaun lângă acela, pe care ședea d-na *Capel*, apoi depărtând puțin brațul mamei se acoperi cu cașmirul, întocmai ca o pasăre sub aripile părintești; ea nu zicea nimic, dar' din când în când se alătura măr tare de mamă-sa, și respira mirosul de violele din tartan, care îi amintea timpuri atât de fericite, dispărute pe vecie.

Timpul trecea; ziua se sfârșea fără ca *Susana* să bage de seamă, deodată aczi un sgomot, care o trezi din gândurile ei, aducându-o la realitate. Ele ședeau în fața ferestrii, în mijlocul odăii, astfel că nu vedeau decât marea cenușie, și furioasă și cerul încărcat cu nori groși și negri. Plozia încetase de a mai căde și vântul ce sflia dela Apus uscase geamurile ferestrelor. De câteva minute se auzia un sgomot surd în port, care se mărea din ce în ce.

(Va urma.)

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru vopsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestricăcios preparat se pot vopsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

E nestricăcios și întreținerea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în colorarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlucă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngreșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 — 53

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul »Mankós«)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea muschilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghiuri, paralizii, amorțeață de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselele turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Cel mai bun croiul

Insoțirea

Căltunurilor din Arad

Strada-Bisericeii (Palatul Minorităților).

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

gethe pentru dame și bărbați,

cum și păpuși pentru băieți și fete,

apoi ghetă, comande și alte soiuri de încălțăminte, cizme de juft, veritabil rusec, cizme pentru vânători, ghetă de Stîria.

Cele mai elegante ghetă de promenadă, de dans și de casă.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt confecționate în propriile noastre ateliere, și mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri foarte moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcaie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi reg. ung., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate ave numai dela noi.

Mare magazin de creme și lakk-uri în diferite colori.

742 — 21

Prețuri ieftine de necrezut!

Numai articli de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

Cătră stimatul public din Arad și jur!

INVITARE!

la deschiderea de

azi

a expoziției de Crăciun.

Cu distinsă stimă:

Marea Prăvălie Porter Vilmos

Arad, Piața-Libertății.

868 3—

1902 Decembrie 5.